

ЕМИСИИ НА ВРЕДНИ ВЕЩЕСТВА И КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ

ЕМИСИИ НА ВРЕДНИ ВЕЩЕСТВА

Ключов въпрос

Влияят ли неблагоприятно емисиите на вкисляващи вещества, озоновите прекурсори и прекурсори на финни прахови частици върху здравето на хората и екосистемите?

Ключови послания

През периода 1990 г. до 2011 г. емисиите на вкисляващи вещества (азотни, серни оксиди и амоняк), изчислени като киселинен еквивалент намаляват с 54 % от 47,57 хиляди тона до 21,83 хиляди тона. Емисиите на серен диоксид от топлоелектрическите централи са намалели от 829,4 хиляди тона през 1990 г. до 431,90 хиляди тона през 2011 г. Поради увеличената употреба на лигнитни въглища през 2011 г. те са по-високи, отколкото през 2010 г.

През периода 1990г. до 2011 г. емисиите на прекурсори на озон намаляват с 71% от 1015 хиляди тона до 294 хиляди тона.

През периода 1990 г. до 2011 г. емисиите на прекурсори на ФПЧ₁₀ намаляват с 52%, от 897,4 хиляди тона до 427,8 хиляди тона.

Битовото отопление продължава да е основен източник на ФПЧ₁₀, емитирайки 58% от общото количество, изхвърляно в атмосферата.

Индикатори

Емисии на вкисляващи вещества - SO₂, NO_x и NH₃, оценени на база техния потенциал за вкисляване. Чрез корелационни фактори се изчислява сумарният им ефект за въздействие върху околната среда, определен като киселинен еквивалент.

Емисии на прекурсори на озон - NMVOC, NO_x, CO, CH₄, оценени чрез техния потенциалът за формиране на тропосферен озон.

Емисии на вещества, прекурсори на ФПЧ₁₀ - SO₂, NO_x и NH₃, оценени чрез потенциала им за образуване на ФПЧ₁₀.

Ключов въпрос

Изпълняват ли се международните ангажименти на България за намаляване на емисиите на вредни вещества във въздуха?

Ключови послания

Ангажиментите на България по Директива 2001/81/ЕО и по Гьотеборгския протокол към Конвенцията за трансгранично замърсяване на въздуха на далечни разстояния (КТЗВДР) за нивата на емисиите на SO₂, NO₂, NMVOC и NH₃ през 2011 г. са изпълнени.

 През 2011 г. в сероочистващите инсталации са уловени 824,4 хиляди тона серен диоксид - за сравнение през 2010 г. са уловени 642,6 хиляди тона серен диоксид.

 Битовото отопление продължава да е основен източник на ФПЧ₁₀, емитирайки 58% от общото количество, изхвърляно в атмосферата.

Индикатори

Националните емисии на вредни вещества във въздуха, изчислени по Единна методика за инвентаризация на емисиите на вредни вещества във въздуха.

Представя информация по 11 сектора и обхваща следните вещества: серни оксиди (SO_x), азотни оксиди (NO_x), неметанови летливи органични съединения (NMVOC), амоняк (NH₃), въглероден оксид (CO), тежки метали (живак - Hg, кадмий – Cd, олово – Pb), полициклични ароматни въглеводороди (PAH), диоксини и фурани (DIOX), полихлорирани бифенили (PCBs), фини прахови частици (ФПЧ₁₀) и някои др. специфични замърсители.

Представя информация за дяловото разпределение на основни атмосферни замърсители

КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ

Ключов въпрос

Достигнати ли са допустимите нива на атмосферно замърсяване за опазване на човешкото здраве?

 В периода от 1990 г. до 2011 г. има значително намаляване на нивата на емисиите на всички основни атмосферни замърсители, от което следва и подобряването на качеството на атмосферния въздух.

 През 2011 г. процентът на засегнатото население от нивата на серен диоксид от е 1,79%.

 Все още остава висок процентът на населението, живеещо при нива на замърсяване с ФПЧ₁₀ над допустимите концентрации – 51% и с азотен диоксид – 22%.

 Проблем представлява нивото на замърсяване с олово и арсен в Кърджали и с кадмий в Кърджали, Пирдоп, Куклен и Долни Воден.

 Не съществува проблем с достигане на целевите норми за замърсяване с бензен и никел.

Индикатори

Брой на превишения на съответните допустими нива на замърсяване на атмосферния въздух по отношение на атмосферните замърсители, регламентирани в законодателството.

Процент на населението, което живее при наднормени нива на замърсяване

ИЗМЕНЕНИЕ НА КЛИМАТА

Ключов въпрос

Какви са били температурите и количеството на валежите в България през 2011 година?

Ключови послания

20 от последните 22 години след 1989 г. са с положителни аномалии на средната годишна температура на въздуха в България спрямо климатичната норма на базисния период 1961 – 1990 г. (10,5 °C). За периода 1971-2011 г. средната приземна температура на въздуха в страната се е увеличила с 1,5°C;

Количеството на валежите и дебелината на снежната покривка остават относително постоянни.

Индикатори

Тенденции в средна годишна температура спрямо базисния „прединдустриален“ период (1961 -1990 г.)

Тенденции в количество на валежите и максималния денонощен валеж

Ключов въпрос

Изпълнени ли са националните и международните цели на Р България, относно емисиите на парникови газове?

Ключови послания

За периода 1988 – 2011 г., емисиите на основните парникови газове имат тенденция към намаляване. През 2011 г. са емитирани общи емисии на ПГ – 66 133,28 Gg CO₂-екв. или 45,75 % от емисиите през базовата година.

Емисиите на парникови газове на човек от населението намаляват от 13,57 тона CO₂- екв. през 1988 г. до 9,03 тона CO₂- екв. през 2011 г. По този показател България се доближава до средния за Европейския съюз– 9,4 тона CO₂-екв.

Анализът на данните от националните инвентаризации за периода до 2011 г. спрямо целта от Киото показва, че емисиите на парникови газове са значително по-ниски в сравнение с базовата 1988 г. и в момента България има необходимия резерв, който осигурява изпълнение на ангажиментите, поети с подписването на Протокола от Киото.

Индикатори

Общи емисии на парникови газове

Емисии на парниковите газове по сектори от класификацията на IPCC

Годишни емисии на парникови газове на човек от населението

Годишни емисии на парникови газове за единица БВП

Постигане на целите на Протокола от Киото до 2010

УПРАВЛЕНИЕ НА ВОДНИТЕ РЕСУРСИ И КАЧЕСТВО НА ВОДИТЕ

ХАРАКТЕРИСТИКА НА ВОДНИТЕ РЕСУРСИ И ВОДОПОЛЗВАНЕТО

Ключов въпрос

Колко са пресните водни ресурси на страната, как се формират, има ли риск от недостиг на вода?

Ключови послания

Спрямо други европейски страни България се отличава с относително значими пресни водни ресурси както по абсолютен обем, така и на човек от населението.

Водните ресурси се формират предимно от външен приток и са неравномерно разпределени на територията на страната.

Недостиг на вода може да възникне в регионите със слаби валежи, голяма гъстота на населението, водоемки промишлени производства, съчетани със специфични природо-географски особености.

Индикатори

Възобновими пресни водни ресурси

Пресни водни ресурси на човек от населението

Ключов въпрос

Какви са нуждите от вода в България, структурата на водоползването и основните тенденции? Какъв е натискът на водовземането върху водните ресурси в страната и доколко е устойчиво управлението с оглед наличностите? Какви са различията във водовземането между регионите и страните?

Ключови послания

Посредством групови селищни водоснабдителни системи се осигурява достъп до питейна вода на 99 % от населението.

Намалява населението с режим на водоснабдяване – от 22% за 2000 г. на 1% за 2010 г. Нарастване е регистрирано през 2011 г. – на режим поради недостиг на вода е било 3% от населението в страната.

След 1990 г. водовземането в страната намалява с бързи темпове поради ограниченото напояване и цялостното реструктуриране на икономиката. След 2000 г. структурата на водоползването в страната се стабилизира, иззетите води са между 5,8 и 6,9 млрд. m³ годишно.

Натискът върху водните ресурси, измерен чрез индекса на експлоатация на национално ниво е под 10%, т.е. водовземането в България не предизвиква стрес на водната екосистема. Недостиг на вода обаче може да се наблюдава в определени региони с недостатъчни ресурси, висока гъстота на населението и интензивни промишлените дейности.

България заема едно от водещите места по иззета вода средно на човек и е сред европейските страни, които разчитат главно на повърхностни водоизточници - поради значимите водни обеми за охлаждане в енергетиката. Средногодишно около 60% от

иззетите води в страната се използват за охлаждащи процеси при енергопроизводството, които обаче след употреба се връщат обратно във водоизточниците. Териториалното разположение на водоползващите дейности и други природо-географски особености обуславят и значимите регионални различия вътре в страната.

Индикатори

Иззети пресни води по основни икономически дейности в България

Иззети водни ресурси на човек от населението

Индекс на експлоатация на водните ресурси на национално ниво (WEI)

Ключов въпрос:

Каква е структурата, какви са тенденциите на водоползването? Устойчиво ли е използването на водата в различни сектори от икономиката?

Ключови послания

Значим спад на използваните води за периода 1990-1995 г. вследствие реструктурирането на икономиката, а след 2000 г. се отбелязва относително стабилизиране на водните количества и структурата на водоползването.

Енергетиката е най-големия водоползвател – за охлаждащи процеси се използват средногодишно около 75% от използваните водни ресурси (2000-2011 г.).

В периода 2000-2011 г. се регистрира нарастване на търсенето на вода за напояване, а в преработващата и добивна промишленост – устойчива тенденция на намаление.

От 1990 г. до 1997 г. намалява потреблението на питейна вода от домакинствата, след което се стабилизира между 90 и 100 л/ден. средно на човек. Регистрират се и значими регионални различия в потреблението.

Индикатор

Използване на водите в различните сектори на икономиката

Ключов въпрос

Какви са основните тенденции, свързани с образуването, отвеждането и пречистването на отпадъчните води от бита и индустрията, какви са разходите за опазване на водите и екосистемите?

Ключови послания

В периода 1990 – 1995 г. количеството на образуваните отпадъчни намалява с бързи темпове в резултат на реструктурирането на икономическите дейности, а след 2000 г. се отбелязва относително стабилизиране.

Средногодишно 58% от генерираните индустриални и 74% от битовите отпадъчни води се пречистват на място или в СПСОВ (2000-2011 г.).

Макар и с бавни темпове, нараства делът на населението, свързано с обществена канализация и СПСОВ – от 66,5% през 1995 г. на 74,0% през 2011 г.

 След 2005 г. се увеличава броят на селищните пречиствателни станции за отпадъчни води. През 2011 г. са работили 89 станции (33 повече спрямо 2005 г.), с които е свързано 55,7% от населението на страната.

 От друга страна, към края на 2011 г. без СПСОВ са 33 града с над 10 хил. реален брой жители и 117 града от 2 хил. до 10 хил. реален брой жители.

 Обновяването на обществената канализация и изграждането на съвременни пречиствателни станции изисква високи инвестиционни разходи и необходимо технологично време за изграждане на съоръженията. За периода 2005-2011 г. инвестиционните и текущите разходи за отвеждане и пречистване на отпадъчни води са 2057 млн. лева или общо за периода - 271 лв. на човек от населението. са 2057 млн. лева или общо за периода - 271 лв. на човек от населението.

Индикатори

Количество и степен на пречистване на отпадъчните води

Дял на населението, свързано с обществената канализация и селищни пречиствателни станции за отпадъчни води (СПСОВ)

Разходи за обновяване на обществената канализация и изграждане на съвременни пречиствателни станции

СЪСТОЯНИЕ НА ПОВЪРХНОСТНИ ВОДИ

Ключов въпрос

Подобрява ли се качеството на повърхностните води, което засяга, от една страна използването им като източници за питейно водоснабдяване и от друга страна - за местообитание на много видове водни организми?

Ключови послания

 През периода 1996-2011 г. се запазва тенденцията наблюдавана през последните години за подобряване на качеството на водите, но въпреки това все още има водни тела в риск, посочени в разработените от басейновите дирекции планове за управление на речните басейни (ПУРБ)¹. За тези тела са изготвени програми от мерки с цел достигане на добро екологично състояние до 2015 г.

 За периода 1996-2011 г. концентрациите на NH₄-N (Амониев азот), БПК₅ (Биохимична потребност от кислород) и PO₄-P (Ортофосфати) показват понижение.

 За периода 1996-2011 г. без съществено изменение остават разтворен кислород и NO₃ (Нитратен азот)

 През 2011 г. ясно личи тенденцията за подобряване качеството на повърхностните води в България по отношение на основните физико-химични показатели.

 Годишният обем на оттока за страната, определен на базата на наблюдаваните реки за 2011 г., е 11573,5·10⁶ m³. Този отток е с 25,7% по-малък от нормата изчислена за 30

¹ Информация за ПУРБ е дадена на <http://www.bsbd.org/v2/bg/BSPLAN2009.html>, http://www.bd-ibr.org/details.php?p_id=0&id=69, <http://www.bd-dunav.org/content/upravlenie-na-vodite/plan-za-upravlenie-na-rechniia-baseyn/>, http://www.wabd.bg/bg/index.php?option=com_content&task=view&id=16&Itemid=32

годишния период 1981-2010 г. (15568.10^6m^3). Сравнено с нормата изчислена за периода 1971-2000 г. ($16236,5.10^6\text{m}^3$), годишният обем на оттока за страната за 2011 г. е с 28,7% по-малък и с 37,3% по-малък е от нормата изчислена за периода 1961-1990г. ($18455,5.10^6\text{m}^3$). В сравнение с 2010 г., 2011 г. е с 57,8% по-малководна

Индикатори

Физико-химично състояние на повърхностните води

Средногодишните концентрации на следните основни показатели – разтворен кислород (DO), БПК5 (BOD5), ХПК (COD), амониев ($\text{NH}_4\text{-N}$) и нитратен ($\text{NO}_3\text{-N}$) азот, фосфати (PO_4)

Хидробиологично състояние на повърхностните води

Изменение в числеността и разнообразието на индикаторни групи макрозообентос в реки, оценено чрез *биотичен индекс*. Показателят е чувствителен към органично и токсично замърсяване.

Количествено състояние на повърхностните води

Годишен обем на оттока за страната, определен на базата на наблюдаваните реки

СЪСТОЯНИЕ НА ПОДЗЕМНИ ВОДИ

Ключов въпрос

Подобрява ли се качеството на подземните води, което засяга, от една страна използването им като източници за питейно водоснабдяване и от друга страна – за подхранване на водни и сухоземни екосистеми?

Ключови послания

В периода 1997 – 2011 г. се наблюдава постепенно подобряване на качеството на подземните води за по-голяма част от показателите. Намаляване на средните годишни концентрации показват общото желязо, амониевите йони, фосфатите и хлоридите, а липса на изразени тенденции се наблюдават при нитратите, нитритите, перманганатната окисляемост, мангана и сулфатите. Процентът на пунктовете с превишения на стандарта за качество (СК) през повечето години е под 10% или по-нисък. За показателите общо желязо и манган се наблюдава значително понижаване на процента пунктове с превишения на СК след 2005 г.

За периода 2001-2011 г. седем от деветте показатели за подземни води (амонииви, нитритни йони, перманганатна окисляемост, сулфати и хлориди, общо желязо и манган) показват понижаване.

Трендове на изменение на нитратното съдържание в подземни води за два тригодишни периода 2004 – 2007 г. и 2008 – 2011 г. показват преобладаване на процента на силно повишение на нитратното съдържание в разкритите подземни води; за водите от карстови извори се наблюдава силно понижаване или липса на тенденция.

През 2011 г. е установено голямо пространствено разнообразие на вариациите на водните нива в кладенците спрямо съответните месечни норми и средномногогодишни месечни стойности и много по-добре изразена тенденция на спадане на нивата, регистрирана в 45 наблюдателни пункта.

Индикатори

Концентрации на замърсителите, определени с Наредба № 1 /2007 г. за проучване, ползване и опазване на подземните води, изм. 08.01. 2010 г. - активна реакция (рН), електропроводимост, обща твърдост, перманганатна окисляемост, амониеви йони, нитрати, нитрити, сулфати, хлориди, фосфати, натрий, магнезий, цинк, живак, кадмий, мед, никел, олово, хром, желязо, манган, арсен, тетрахлоретилен и трихлоретилен и пестициди.

Измерените нива в кладенци и дебита на извори.

ЗЕМЕПОЛЗВАНЕ И СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВИТЕ

Ключови въпроси

Колко и в какво съотношение от земеделските, горските и другите полуестествени и естествени земи се отнемат за сметка на развитието на урбанизираните територии?

Какви са тенденциите в промените в предназначението на земите - по площ и по вид?

Ключово послание

В периода 2005 – 2011 г. земеделските земи, а в по-малка степен: горските, полу-естествените и естествените територии намаляват за сметка на увеличаващите се урбанизирани територии. През последните две години се наблюдава леко увеличаване на използваните земеделски площи.

Индикатор

Представя увеличаването или намаляването на площите заети със земеделски, горски, полу-естествени и естествени земи, градски и други изкуствени земи и тенденциите в промените на земеползването (по вид и площ) - за определен период от време

Ключов въпрос

Запасеността на почвите с биогенни елементи осигурява ли тяхното плодородие?

Ключово послание

В периода 2005 - 2011 г. почвите в страната са в добро екологично състояние по отношение на запасеност с биогенни елементи/органично вещество.

Индикатор

Запасеността на почвите с биогенни елементи се определя чрез концентрациите на общ азот, органичен въглерод и общ фосфор, както и съотношението между органичен въглерод и общ азот.

Индикаторът „запасеност на почвите” е включен в утвърдените от министъра на околната среда и водите „Схеми и индикатори за мониторинг на почвите”, разработени в съответствие с чл.10, ал.1 от Наредба № 4 за мониторинг на почвите. Оценката на индикатора се извършва, в съответствие с данните за съдържанието на органичен С, общ N и P в пет степенна скала (много ниско, ниско, средно, високо и много високо).

Ключов въпрос

Какви са необратимите загуби на почва вследствие на деградационните процеси?

Ключови послания

В периода 2005 – 2011 г. се наблюдава тенденция към ограничаване на водоплощната ерозия, както по отношение на площното разпространение, така и по отношение на средногодишните почвени загуби.

В периода 2005 – 2011 г. ветровата ерозия запазва относително постоянна площ на разпространение и загуби на почва.

Бележка: Към 31.12.2013 г. липсват нови данни за почвено запечатване и новорегистрирани свлачища

Индикатори

Водоплощна ерозия: Загуба на почва (t/ha) и засегнати от водоплощна ерозия площи (ha).

Ветрова ерозия: Загуба (износ) на почва (t/ha) и засегнати от ветрова ерозия площи (ha).

Почвено запечатване: Площ на почвите с трайно покриване на почвените повърхности с непропусклив материал поради застрояване и/или изграждане на инфраструктура

Свлачища: Брой на регистрираните свлачища за една година и обща площ в (ha) - засегната от свачищни процеси.

Ключови въпроси

Замърсени ли са почвите в България?

Балансирано ли е наторяването на земеделските земи по отношение на качеството на почвите?

В каква степен необезопасените складове за съхранение на забранени и негодни за употреба продукти за растителна защита, представляват заплаха за състоянието на почвите?

Ключови послания

През периода 2005 – 2011 г. почвите в страната са в добро екологично състояние по отношение на замърсяване с тежки метали, металоиди и устойчиви органични замърсители, в това число РАН 16, РСВ 6 и 8 Хлорорганични пестициди.

През 2011 г. наторените площи с азотни торове са с 4,1 % повече в сравнение с 2010 г., но площите са наторени със средно по – малко количество азотен тор на декар. При фосфорните торове се констатира нарастване на наторените площи през 2011 г. с 29,38 % спрямо 2010 г.

През 2011 г. е отчетено рязко повишаване спрямо 2010 г. на количеството употребен оборски тор при производството на растителна продукция със 180,25 % и на площите, наторени с оборски тор със 116,25 %

За периода 2000 – 2011 г. се наблюдават стабилни положителни тенденции в управлението на складовете за забранени и негодни за употреба продукти за растителна защита. Намалява броят на необезопасените складове и количествата на забранени и негодни за употреба пестициди, които се съхраняват в тях.

През 2011 г. продължава положителната тенденция на развитие на биологичното земеделие. Към 31.12.2011 г. общият брой на регистрираните в МЗХ биологични производители, преработватели и търговци е 1 054, с близо 30% повече спрямо 2010 г. След повече от двойно увеличение през 2010 г., продължават да нарастват и площите, обхванати от системата на контрол на биологично производство, достигайки до 26 622 ha през 2011 г.

Индикатори

Дифузно замърсяване на почвите – оценява се чрез определяне на концентрациите на тежки метали и металоиди- Zn, Cu, Pb, Cd, Ni, Co, Cr, Hg, As и устойчиви органични замърсители- РАН 16, РСВ-6 вкл. хлорорганични пестициди в почвени проби

Употреба на минерални торове - употребени количества азотни торове (N); фосфорни торове (P₂O₅) и калиеви торове (K₂O) – общо и на единица земеделска площ и обща наторена площ земеделски земи и като % от използваната земеделската площ

Употреба на оборска тор - оползотворено количество оборски тор и обща площ, наторена с оборски тор

Брой на необезопасените складове за съхранение на забранени и негодни за употреба пестициди и количества на забранени и негодни за употреба пестициди в необезопасени складове

Площите, засети с биологични култури

БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ. НАЦИОНАЛНА ЕКОЛОГИЧНА МРЕЖА

Ключов въпрос

**Кои видове птици намаляват обилието и разпространението си в България?
(SEBI 1 – Обилие и разпространение на избрани видове)**

Ключово послание

Общата тенденция за периода 2005 – 2011 г. за **всички 38 вида** птици е за намаление на числеността с **12%**, което е с 5% по-малко спрямо предходната оценка за периода 2005–2010 г, когато птиците намаляваха със **17%**. Предходната оценка показва общо намаляване на индекса на птиците, които обитават **земеделските земи** с 16%, докато настоящата показва намаляване до **14%**; предходната оценка за състоянието на горските видове показва отрицателна тенденция – намаляване на числеността с 7%, докато при настоящата не се отчита промяна

Индикатор

Тенденции в числеността на обикновените видове птици в България за определен период от време

Ключов въпрос

Колко ефективно е обявяването на защитени територии, като инструмент за опазване на биологичното разнообразие и като отговор на загубата на биоразнообразие?

(SEBI 7 – Защитени територии по националното законодателство)

Ключово послание

За периода 1991 – 2011 г. площта на защитените територии се е увеличила повече от два пъти. В края на 2011 г. броят на защитените територии в България е 954 с обща площ 582 122,2 ha или 5,2% от територията на страната.

Индикатор

Индикаторът показва промяната на броя и общата площ на защитените територии по националното законодателство в България в определен времеви обхват. Този индикатор може да бъде представен по IUCN² категория, биогеографски регион и страна.

Ключов въпрос

Предложили ли са страните достатъчно обекти по Директивата за местообитанията и Директивата за птиците?

(SEBI 8 – Защитени зони по Директивата за местообитанията и Директивата за птиците)

В България към края на 2011 г. са приети от Министерски съвет 336 защитените зони (349 на брой, но 13 се припокриват) от мрежата “Натура 2000” покриващи **общо 34,3%** от територията на страната. В края на 2011 г. броят на определените защитени зони съгласно **Директивата за птиците** в България е **118** с обща площ 2 512 559 ha (22,6% от територията на страната) (Фиг.3), а броят на определените защитени зони съгласно **Директивата за местообитанията** е **231** с обща площ 3 330 115 ha (30% от територията на страната) (Фиг.4). Индексът на достатъчност е **94,3%** (Фиг.5).

Индикатори

Индикаторът показва текущото състояние на изпълнението на Директивата за местообитанията (92/43/ЕИО) и Директивата за птиците (2009/147/ЕИО) от държавите - членки на ЕС и включва два компонента:

- Тенденции в пространственото покритие на предложените зони;
- Индекс на достатъчност, базиран на тези предложения (само за Директивата за местообитанията)

Държавите членки с 100% достатъчност са предложили достатъчно обекти, в съответствие с изискванията на Европейската Комисията за всички сухоземни типове местообитания от Приложение I и за сухоземните видове от интерес за Общността от Приложение II, наблюдавани на тяхна територия и оценени в съответствие със спецификациите на съответната директива.

Ключов въпрос

Как се променя числеността на зимуващите популации на водолюбиви птици в България?

(няма аналог в набор SEBI 2010)

Ключово послание

В резултат от среднозимното преброяване през 2011 г. са установени общо 500 278, което е с 37,4 % повече от установените през 2010 г. 312 928 водолюбиви вида птици, но с 29% по-малко от 1997 г., когато броят на зимуващите птици е бил 703 361.

² IUCN – International Union for Conservation of Nature (Международен съюз за защита на природата)

Индикатор

Индикаторът представлява определяне на численост и видов състав на зимуващите в България популации от водолюбива птици.

Среднозимното преброяване на водолюбивите птици се координира от Wetlands International и се осъществява в цяла Европа с цел да се определи размерът на европейските популации на тези видове птици и да се оцени състоянието на влажните зони, където те зимуват.

ГОРИ

Ключов въпрос

Каква е динамиката на здравословното състояние на горите?

Ключови послания

Отлагане на атмосферни замърсители (индикатор 2.1– Пан-Европейски количествени индикатори за устойчиво управление на горите, съответстващ на SEBI 009 от европейските индикатори за биологично разнообразие)

През 2011 година и в трите стационара за интензивен горски мониторинг са отчетени по-високи стойности на критичните натоварвания (КН) за киселинност, сяра и азот, но няма регистрирани превишения. Повишените стойности на КН са признак за подобряване качеството на атмосферния въздух и намаляване на отложените с валежите количества сяра и азот. Това означава възможност екосистемите да поемат по-големи натоварвания и да поддържат устойчиво състояние. Очертаните тенденции за подобряване на условията в трите стационара не могат да се приемат за постоянни, поради голямо вариране в стойностите на критичните натоварвания от 1996 година досега.

Обезлистване (индикатор 2.3 – Пан-Европейски количествени индикатори за устойчиво управление на горите)

През 2011 година обследването на 2397 иглолистни и 3186 широколистни пробни дървета (ПД) в 159 пробни площи (ПП) на мрежата за широкомащабен горски мониторинг показва, че преобладават здравите и слабо увредени дървета, съответно класове „0“ и „1“ на обезлистване (78,4%). В сравнение с 2010 г. се наблюдава увеличение на дела на здравите и слабо увредените дървета. По-добро състояние се наблюдава при широколистните дървесни видове, като най-добро то е при бука (*Fagus sylvatica*) и червения американски дъб (*Quercus rubra*). При иглолистните с по-добро състояние са оценени обикновената ела (*Abies alba Mill.*) и обикновения смърч (*Picea abies*).

Горски пожари (индикатор 2.4 - Пан-Европейски количествени индикатори за устойчиво управление на горите)

През 2011 г. се наблюдава слабо увеличение на засегнатите от пожари горски територии, но значително увеличение на броя на горските пожари в страната. През годината са регистрирани общо 635 горски пожара, а засегнати територии са 6 882,6 ha. За сравнение през 2010 г. са регистрирани 222 пожара на площ от 6526 ha. Есенният пик на горски пожари регистриран през 2010 г., появил се извън активния пожароопасен сезон, се запазва и през 2011, като през последната година се наблюдава изместване до самото начало на зимния сезон. В сравнение със средногодишните

стойности на опожарени територии и брой пожари, за периода 2001 – 2011 г., които са съответно 11 000 ha (опожарени територии) и 580 броя (среден брой на пожарите), 2011 г. е от годините с близки до средните за горското стопанство щети предизвикани от горски пожари.

Индикатори

Отлагане на атмосферни замърсители - - Определянето на максимално допустимите нива за киселинност в горските екосистеми

Обезлистване (загубата на листна маса) - (индикатор 2.3– Пан-Европейски количествени индикатори за устойчиво управление на горите)

Увреждане на горите - (индикатор 2.4 Пан-Европейски количествени индикатори за устойчиво управление на горите) - увреждания, класифицирани по основните увреждащи фактори (абиотични, биотични и човешка дейност) и по вид на горите.

Увреждане на горите - горски пожари - (индикатор 2.4 Пан-Европейски количествени индикатори за устойчиво управление на горите) - брой и засегнатата площ от горски пожари в годишен аспект

Ключов въпрос

Как се оценява приносът от досегашното управление на горските ресурси към глобалните цикли на въглерод?

Ключово послание

Горска площ – За последните 10 години се наблюдава устойчива тенденция в увеличаването на горската площ.

Индикатори

Горска площ – (индикатор 1.1– Пан-Европейски количествени индикатори за устойчиво управление на горите) - Площ на горите и други залесени територии, класифицирани по тип на горите и по възможността за доставка на дървесина, както и делът на горите и други залесени земи към общата площ

ОТПАДЪЦИ И МАТЕРИАЛНИ РЕСУРСИ

Ключов въпрос

Йерархия при управление на отпадъците: Увеличени ли са количествата на оползотворените отпадъци, спрямо количествата на депонираните отпадъци?

Ключови послания

През 2011г. количествата на предадените за оползотворяване отпадъци са 16 % от общо образуваните, с 5% повече в сравнение с предходната 2010 година.

През 2011г. 84% от образуваните отпадъци са предадени за обезвреждане в т.ч. депониране.

Индикатор

Съотношението (в %) на количеството на оползотворените отпадъци спрямо количеството на общо образуваните за календарна година и представя йерархията при

управлението на отпадъците и начините за третиране на отпадъците на национално ниво.

Ключов въпрос

Предотвратяване на образуването на отпадъци: Намаляват ли количествата на образуваните отпадъци?

Ключови послания

За петгодишен период (2007 -2011 г.) количеството на образуваните отпадъци е намаляло с 20%, което основно се дължи на намаляване на ръста на строителните дейности в страната, основно поради икономически причини.

Между 2007 г. и 2011 г. количеството на образуваните опасни отпадъци е намаляло с 73%, като основното намаление е през 2011 г. спрямо 2010 година. За 2011 г. образуваните опасни отпадъци са с 69% по-малко в сравнение с образуваните през 2010 година. Причината е процедура по прекласифициране на фаялитов отпадък от дейността на предприятие с икономическа дейност “Металургия и производство на метални изделия, без производство на машини и оборудване“.

Индикатор

Количество на образуваните отпадъци по видове на национално ниво.

Ключов въпрос

1.Предотвратяване: Намалява ли количеството на образуваните битови отпадъци?

2. Третиране: Намалява ли делът на депонираните битови отпадъци?

Ключови послания

През последните четири години (2008 г.-2011г.) количеството на образуваните в страната битови отпадъци намалява.

Средната норма на натрупване на битови отпадъци за ЕС–27 за 2011 г. е 520 kg/year/per capita, докато за България, тя е 380 kg/year/per capita .

Намаляването на образуваните битови отпадъци основно се дължи на:

- Въведени административни инструменти:
- Въведени икономически инструменти:
- Въведени практически инструменти:
- Намаляване на населението на страната.

Повишаване на информираността на населението, относно ползите от разделното събиране на отпадъците и тяхното материално оползотворяване, като ценен икономически ресурс.

През 2011 г. са предадени за рециклиране 160 kt битови отпадъци, за сравнение през 2010г. количествата са 26 kt.

През 2011 г. са депонирани 2568 kt битови отпадъци и това остава най-използвания в страната метод за третиране на битови отпадъци.

Индикатор

Количество на образуваните битови отпадъци и дейностите по третиране на битовите отпадъци на национално ниво.

Ключов въпрос

Управление на отпадъците от опаковки: Увеличава ли се делът на рециклираните отпадъци от опаковки?

Ключови послания

Запазват се тенденциите за най-голямо потребление на хартиените и картонени опаковки, следвани от пластмасови и стъклени опаковки.

През 2011 г. страната е постигнала общо 65% материално рециклиране и 66% оползотворяване на образуваните отпадъци от опаковки.

През 2011 г. страната е изпълнила националните цели за рециклиране по материали за всички видове опаковки: стъклени, пластмасови, хартиени и картонени, метални и дървени.

Развитие на системите за разделно събиране на отпадъци от опаковки – обхванатото население е 6 286 569 жители.

С 14 % се е увеличило потреблението на пластмасови опаковки

Индикатор

Количество на образуваните отпадъци от опаковки и дял на рециклираните отпадъци от опаковки от общия обем на образуваните отпадъци от опаковки.

РАДИАЦИОННИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Ключов въпрос

Радиационното състояние на околната среда в България представлява ли заплаха за здравето на населението и състоянието на екосистемите?

Ключови послания

През 2011 г. Националната автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама-фон не е регистрирала стойности на радиационния гама фон, различни от естествените

Не е наблюдавана тенденция за повишаване на обемната специфична активност на естествените и техногенни радионуклиди в атмосферния въздух, с изключение на периода от 23.03 до 21.04.2011 г. след аварията в АЕЦ „Фукушима-1“, когато бяха регистрирани ниски по стойност активности на някои техногенни радионуклиди (^{131}I , ^{134}Cs и ^{137}Cs), далеч под допустимите средногодишни норми за обемна активност в околна среда.

При наблюдението на радиационното състояние на необработваеми почви не са констатирани надфоновы стойности на специфичната активност на естествените и техногенни радионуклиди

Повърхностните водни течения и басейни в страната са в добро радиационно състояние

Индикатори

Радиационен гама фон

Обемна специфична активност на естествени и техногенни радионуклиди в атмосферен въздух

Специфична активност на естествените и техногенни радионуклиди в почви, неповлияни от стопанска дейност

Обща алфа- и обща бета-активност, съдържание на естествен уран и специфична активност на Радий-226 в повърхностни води

Ключов въпрос

Съществува ли допълнително облъчване на населението в райони с ядрени съоръжения – АЕЦ „Козлодуй”, „ПХРАО – Нови хан”?

Ключови послания

Оценката на годишната ефективна доза надфоново облъчване на населението от дейността на „АЕЦ Козлодуй” ЕАД, базирана на резултатите от проведения през 2011 г. радиационен мониторинг в района на АЕЦ е под 0,01 mSv, границата, под която не са необходими допълнителни мерки за оптимизиране на радиационната защита на населението.

Оценката на годишната ефективна доза надфоново облъчване на населението от дейността на „ПХРАО–Нови хан”, базирана на резултатите от проведения двугодишен радиационен мониторинг на обекти от околната и жизнената среда в района на ПХРАО – Нови хан и в близките населени места (селата Нови хан, Крушовица и Габра) не показва отклонение от нормалния радиационен статус, характерен за страната и под 0,01 mSv, границата, под която не са необходими допълнителни мерки за оптимизиране на радиационната защита на населението.

Оценката на годишната ефективна доза облъчване на населението в резултат от трансгранично замърсяване на територията на страната, вследствие на аварията в Чернобилската АЕЦ е под 0,01 mSv. В нито една от изследваните проби храни не е регистрирано съдържание на радионуклиди над нивата за докладване в Европейската комисия, установени с Препоръка 2000/473/Евратом.

Оценката на ефективната доза облъчване на населението в резултат от трансгранично замърсяване на територията на страната, вследствие на аварията в АЕЦ Фукушима е под 0,00001 mSv.

Индикатор

Индикатор за дозовото натоварване на населението в страната е изчислената годишна индивидуална ефективна доза.

Нормата за годишната ефективна доза за всяко лице от населението в съответствие с Наредба за основните норми за радиационна защита, ДВ,бр.73/20.08.2004г. е **1 mSv**

ШУМОВО ЗАМЪРСЯВАНЕ

Ключови въпроси

Изложено ли е населението в страната на наднормен шум, влияещ отрицателно върху човешкото здраве?

В каква степен се постига ограничаване на вредното въздействие на шума в населените места от инсталации и съоръжения на промишлеността в съответствие със Закона за защита на шума?

Ключови послания

През 2011г. са разработени и одобрени/приети от общинските съвети за агломерациите и от Министъра на здравеопазването за основните пътища:

- Стратегическа шумова карта (СШК) на град Бургас
- Планове за действие към СШК на Варна и София
- План за действие към шумовата карта за 89,260 км основни пътни участъци в Р България (с трафик над 6 000 000 годишно).

Анализът на СШК на агломерация Бургас показва, че основният причинител на наднормен шум е интензивният автомобилен трафик. Засегнатите от надгранични шумови нива през деня са 61,58% от жителите на града, а през нощта - 57,64%

Извършените измервания на Регионалните здравни инспекции показват, че регламентираните допустими шумови нива са превишени в 72 % от контролните пунктове в страната. Установява се утежнена акустична обстановка в урбанизираната среда, свързана с възникване на здравен риск.

99% промишлени източници отговарят на нормативните изисквания спрямо общия брой подлежащи на контрол през годината. Във връзка с контрола на промишлените източници по отношение на излъчвания от тях шум в околната среда, РИОСВ отчитат, че от подлежащите на контрол през годината промишлени източници, при някои са констатирани отклонения от нормативните изисквания.

70% са изпълнените предписания спрямо броя дадени предписания, във връзка с констатирани отклонения от нормативните изисквания при контролирането на промишлените източници по отношение на излъчвания от тях шум в околната среда.

Индикатори

Използваните индикатори за шумово замърсяване са измерените еквивалентни нива на шума и съответстващата им гранична стойност за различните територии и устройствени зони в урбанизираните територии и извън тях, които са:

Лден - дневно еквивалентно ниво на шума включващо времето от **7 до 19 ч.** (с продължителност 12 часа)

Лвечер – вечерно еквивалентно ниво на шума включващо времето от **19 до 23 ч.** (с продължителност 4 часа)

Лнощ – нощно еквивалентно ниво на шума – включва времето от **23 до 7 ч.** (с продължителност 8 часа)

L24 – денонощно еквивалентно ниво на шума за 24-часов период

ЕНЕРГЕТИКА

Ключов въпрос

Намалява ли енергийното потребление и предизвиканите екологични натоварвания?

Ключови послания

През периода 2000 – 2011 г. крайното енергийно потребление нараства 5,8 % като това е резултат от повишаване на потреблението в сектор „Транспорт” и „Домакинства,” и намаляване в сектор „Индустрия”.

През 2011 г. брутно вътрешно потребление на горива и енергия в страната е 19 107 хиляди тона нефтен еквивалент и сравнено с 2000 г. намалява с 0,6%; брутно вътрешно потребление на човек от населението нараства от 2,35 тона нефтен еквивалент през 2000 г. до 2,6 тона нефтен еквивалент през 2011 г.

Индикатори

Крайно енергийно потребление - енергия, доставена на краен потребител – общ обем и обем по икономически сектори.

Брутно вътрешно потребление на горива и енергия - общо годишно потребление на енергийни ресурси в страната и разпределение на потреблението по вид на енергийните източници

Ключов въпрос

Какви са тенденциите по отношение на поставената цел в „Енергийната стратегия на Република България до 2020“ за 50% намаляване енергийната интензивност до 2020 г. в сравнение с 2005 г.?

Ключово послание

Докато в периода 2000 – 2009 г. съществува устойчива тенденция за намаляване на крайната и на първичната енергийна интензивност с около 4 - 4,5% средно годишно, през последните две години енергийната интензивност нараства. Постигнатото намаление на енергийната интензивност към 2011 година в сравнение с 2005 г. е 18,3% и ръста на енергийната интензивност през 2010 и 2011 година показва, че ще са необходими значителни допълнителни усилия и инвестиции в енергийната ефективност за постигането на целта към 2020 г.

Крайната енергийна интензивност на България, към 2011, остава една от най високите сред страните – членки на ЕС и е с около 30% по-висока от средната за ЕС.

Индикатор

Енергийна интензивност - отношение между потреблението на енергия и брутният вътрешен продукт за година в постоянни цени³

³ МИЕТ измерва енергийната интензивност в килограма нефтен еквивалент за един лев по съпоставими цени от 2000 г.(kgoe/лв00)

Ключов въпрос

Какви са тенденциите през 2011 г. за постигане на задължителната национална цел за 16% дял на енергията, произведена от възобновяеми енергийни източници в брутното крайно потребление на енергия до 2020 г?

Ключови послания

През 2011 г. делът на енергията от ВЕИ (13,8%) в брутното крайно потребление на енергия нараства спрямо 2010 г., когато достигнатият дял на енергия от ВЕИ е 13,5%.

През 2011 г. произведената електрическа енергия от ВЕИ (от водна, вятърна и слънчева енергия) е с 32,5% по малка от произведената през 2010 г. Значителното намаление на производството на електроенергия от ВЕИ през 2011 по абсолютна стойност се дължи на намаляване производството на електроенергия ВЕЦ, което се колебае в широк диапазон в зависимост на климатичните условия през отделните години. При отчитане на изпълнението на националните цели обаче влиянието на климатичните условия се избягва като се извършва нормализация на произведената електроенергия от ВЕИ.

ТРАНСПОРТ

Ключов въпрос

Какви са тенденциите в характеристиките на пътническия и товарния транспорт в България с оглед въздействието им върху околната среда?

Ключови послания

През 2011 г. при превозените пътници се наблюдава увеличение на извършената работа, като общото увеличение е с 1,9% спрямо 2010 година.

През 2011 г. при превозите с градски електротранспорт е отчетено намаление на извършената работа от 5,8% спрямо 2010 г. При превозите с метрополитена за първи път след нарастването им в периода 2007 – 2010 г. е регистрирано намаление от 5, 0%.

Почти 100% от вътрешния превоз на товари се извършва със сухопътен транспорт. Структурата на товарните превози се променя, като относителният дял на автомобилния транспорт нараства от 51,9% през 2000 г. до 81,1% през 2011 г., за сметка на дела на железопътния транспорт, който намалява от 44,9% на 12,7% през 2011 г.⁴

Индикатори

Извършена работа при превоз на пътници и разпределение по вид на използвания транспорт

Извършена работа при превоз на товари и разпределение по вид на използвания транспорт

⁴ Данни на НСИ

Ключов въпрос

Потреблението на горива от транспорта продължава ли да увеличава натиска върху околната среда?

Ключови послания

В периода 2000 – 2011 г. дялът на транспорта в крайното потребление на горива и енергия нараства от 21,5% до 30,1%. Основен консуматор е автомобилният транспорт, който потребява за 2011 г. 91,5% от общо употребеното количество енергия в сектора.

През 2011 г. потреблението на биогорива продължава да бъде незначително, като се запазва порядъка от предходните години. Дялът на биодизел в потребените дизелови горива в автомобилния транспорт през 2011 г. възлиза на 1,13%.

Емисиите на въглероден оксид в атмосферния въздух от автомобилния транспорт за периода 2001 – 2011 г. намаляват с 53%.

Емисиите на азотни оксиди в атмосферния въздух от автомобилния транспорт за периода 2001 – 2011 г. намаляват с 11%.

Транспортът емитира 24,06% от общото количество на азотните оксиди и 11,8% от емисиите на въглероден оксид.

Индикатори

Крайно енергийно потребление на горива от транспорта, дял от крайното енергийно потребление на страната и разпределение на потреблението по видове транспорт и видове горива

Дял на биогоривата в общото потребление на горива от транспорта

Изчислени емисии на вещества, прекурсори на озона (азотен диоксид, въглероден оксид и неметанови летливи органични съединения) от транспорта;

Изчислени емисии на парникови газове от сектор транспорт

Индикатори

Изчислени емисии на вещества, прекурсори на озона (азотен диоксид, въглероден оксид и неметанови летливи органични съединения) за периода;

Изчислени емисии на парникови газове от сектор транспорт

ФИНАНСИРАНЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Ключов въпрос

Какво е изразходваното количество финансов ресурс за опазване на околната среда в страната?

Ключово послание

През 2011 г. разходите за опазване и възстановяване на околната среда на национално ниво се оценяват на 1 438,2 млн. лв., като относителният им дял от брутният вътрешен продукт (БВП) е 1,9%. Отчита се увеличение на разходите, спрямо 2010 г. с 11,4% и спрямо 2009 г. с около 10,9%.

Индикатор

Разходи за опазване и възстановяване на околната среда на национално ниво
Разходите обхващат всички разходи на фирми, общински администрации, научни институти, министерства и други организации, свързани с придобиване на дълготрайни материални и нематериални активи с екологично предназначение, поддържане и експлоатация на дълготрайните материални активи с екологично предназначение и извършване на мероприятия за опазване и възстановяване на околната среда.

Ключов въпрос

Какви са финансовите ресурси, управлявани и изразходвани по програми на Министерството на околната среда и водите през 2011 г.?

Ключови послания

Консолидираните разходи, обхванати в бюджета на МОСВ през 2011 г. по програми в областта на околната среда са в размер на 426, 592 млн. лв., които са с около 130, 492 млн. лв. по-малко от 2010 година.

Изпълнението на разходната част на бюджета на МОСВ спрямо уточнения план през 2011 г. е 96%.

Индикатор

Консолидираните разходи за опазване на околната среда включват всички средства, изразходвани, трансферирани или координирани от държавния бюджет, независимо от източника на финансиране, но само в частта на разходите, които Министерството на околната среда и водите управлява

Генерирани приходи

Ключов въпрос

Постигнати ли са стойностите на планираните в ЗУДБ за 2011 г. приходи на Министерството на околната среда и водите ?

Ключови послания

Нетното изпълнение на приходите към 31.12.2011 г. е в размер на 1 860 267 лв., или 15,10% от уточнения план, което се дължи на отчетените в §§36-18 „Коректив за внесени в централния бюджет от НАП приходи на министерство и ведомства” в размер на 7 873 629 лв., отразени със знак (-) в отчета за касово изпълнение на бюджета.

Изпълнението на приходите от глоби и санкции е намалено. Една от причините е нарастващият брой на предприятията, които напълно спазват изискванията на екологичното законодателство.

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 Г.

Ключов въпрос

Какъв е напредъкът към 31.12.2011 г. по изпълнение на приоритетните цели на оперативна програма „Околна среда 2007–2013 г.”?

Ключови послания

В края на 2011 г. реално усвоени от бенефициентите по ОП “Околна среда 2007–2013 г.” (ОПОС) са над 387 млн. лв., които представляват над 37% от изплатените за последните 5 години (2007-2011 г.) средства.

Процентът на договорените средства спрямо общия финансов ресурс на програмата в края на 2011 г. е 53,23%, което представлява двоен ръст, само за една година, спрямо договорените в периода 2007-2010 г. средства (27,4%).

Общо по програмата са приключили 95 проекта на стойност 119 млн. лв.

Към 31 декември 2011 г. в експлоатация са пуснати 23 обекта в рамките на 13 инфраструктурни проекта в сектор Води.

Индикатори

Процент на договорените средства спрямо общия финансов ресурс на програмата

Процент на усвоените средства по програмата спрямо договорените

Брой обекти, пуснати в експлоатация

ПРЕВАНТИВНИ ИНСТРУМЕНТИ ЗА ИНТЕГРИРАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА В ИНВЕСТИЦИОННИ ПРОЕКТИ И ДЕЙСТВАЩИ ИНСТАЛАЦИИ

Комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването

Ключов въпрос

Каква е степента на изпълнение на издадените комплексни разрешителни по чл. 117 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС)?

Ключово послание

През 2011г. са извършени проверки на 325 обекта с комплексно разрешително. За констатирани неизпълнения на условията в разрешителните са издадени 31 броя наказателни постановления, които са с 3 % по-малко от предходната година.

Индикатор

Брой оператори, които не спазват издадено комплексно разрешително, спрямо броя на проверените през годината операторите с издадени комплексни разрешителни.

Ключов въпрос

Каква е степента на ефективност на органите на изпълнителната власт при издаване на комплексни разрешителни в съответствие със ЗООС?

Ключови послания

 22% е постигнатият резултат за спазването на нормативния срок за издаване на комплексно разрешително, заложената целева стойност по показателя за 2011 г. е 100%. Допълнително, през 2011 г. са издадени 25 решения по забавени процедури, с което е преодоляно историческото закъснение в издаване на комплексни разрешителни от периода до 2010 г.

 През 2011 г. има само 1 произнасяне на съда във връзка с решение по комплексно разрешително, което е завършило с отхвърляне на жалбата.

Индикатори

- Съотношение между броя на издадените решения по КПКЗ (решения за издаване/неиздаване) и броя на внесени заявления от операторите.
- Съотношение между броя на отменените актове по КПКЗ (решения за издаване/неиздаване, изменение, актуализация) и броя на обжалваните.

Оценка на въздействието върху околната среда и екологична оценка

Ключов въпрос

Подобрява ли се качеството на предоставяната информация от възложителите, на база на която се произнасят компетентните органи по ОВОС и ЕО?

Ключово послание

 През 2011 г. 78% от докладите за оценка на въздействието върху околната среда са с положителна оценка за качество, което е с 3 % по-добър резултат от предходната година.

Индикатор

Процент на докладите за ОВОС с положителни оценки на качеството спрямо общия брой на внесените доклади

Ключов въпрос

Подобрява ли се ефективността на администрацията по отношение предоставяне на услугите, свързани с ОВОС и ЕО?

Ключово послание

 През 2011 г. за всички внесени документации за оценка въздействието върху околната среда и/или преценяване на необходимост от извършване на ОВОС/ЕО са проведени процедури и са взети решения или изготвени становища от компетентните органи – МОСВ или РИОСВ. Общо са издадени 1992 броя актове в областта на ОВОС и екологична оценка спрямо 1958 броя постъпили искания.

Индикатори

Брой издадени решения по ОВОС/ решения по преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС/становища по ЕО/ решения за преценяване на необходимостта от извършване на ЕО спрямо броя внесени искания.

Схеми за подобряване на резултатите в опазване на околната среда

Ключов въпрос

Какви са тенденциите през 2011 г. в поемане на доброволни ангажименти от организациите по отношение на опазването на околната среда

Ключови послания

През 2011г. са подадени заявления за регистрация и са регистрирани три организации по Схемата за управление по околна среда и одит – EMAS

През 2011 г. няма подадени молби за откриване на процедура за присъждане на екомаркировката на ЕС, респ. няма и сключени договори.

Индикатори

Брой на подадените заявления за регистрация съгласно Схемата за управление по околна среда и одит – EMAS.;

Брой на регистрирани/подновени регистрации съгласно EMAS;

Брой на подадени молби за присъждане на знака за екомаркировка;

Брой на сключени договори за ползване на знака за екомаркировка.

Екологична отговорност

Ключов въпрос

Каква е тенденцията през 2011 г. за прилагане на превантивни/оздравителни мерки при възникване на непосредствена заплаха или щета върху околната среда?

Ключови послания

През 2011 г. няма подадени информации от оператори/заявление за предприемане на действия от компетентния орган по ЗОПОЕЩ, респ. не са издавани заповеди за прилагане на превантивни/оздравителни мерки и липсват подадени жалби за отмяна на актове за извършване на превантивни/оздравителни мерки.

Индикатори

Брой на издадени заповеди за прилагане на превантивни/оздравителни мерки спрямо броя на подадени искания от оператори/заявления от заинтересувани лица за предприемане на действия от компетентния орган;

Брой на отменени заповеди за прилагане на превантивни/ оздравителни мерки спрямо броя на обжалваните.

Ключов въпрос

Каква е степента на изпълнение на програмите за отстраняване на нанесените щети върху околната среда, настъпили от минали действия или бездействия, при приватизация?

Ключови послания

Продължава изпълнението на програми за отстраняване на минали екологични щети. За засилване на контрола от страна на РИОСВ и БДУВ по сключените договори за програми за отстраняване на минали екологични щети, през януари 2011 г. са утвърдени и се прилагат *Правила за контрол по изпълнение на задълженията на страните при изпълнение на Програми за отстраняване на минали екологични щети*

Индикатори

Брой изготвени становища спрямо брой разгледани проекти;

Брой решения спрямо брой доклади от проведени проверки /посещения на обекти по програмите

Предотвратяване на риска от големи аварии

Ключов въпрос

Каква е степента на изпълнение на мерките за предотвратяване на риска от големи аварии в разрешителните по чл. 104, ал. 1 от ЗООС?

Ключово послание

94% от проверените предприятия с издадено разрешително е налице изпълнение на мерките за предотвратяване на риска от големи аварии в разрешителните, а в останалите 6 % са дадени предписания на операторите. В сравнение с предходната година е налице леко завишение на броя на несъответствията предимно в по-ниско рисковите предприятия, което е взето предвид при планирането на контролната дейност за следващата календарна година.

Индикатор

Брой на проверките, при които са констатирани несъответствия спрямо броя на извършените проверки по условията в издадените разрешителни по чл. 104, ал.1 от ЗООС.

Индикаторът измерва степента на несъответствие на тези предприятия с изискванията на глава седма, раздел първи на ЗООС и показва нивото на защита на околната среда и човешкото здраве. Целевата стойност за 2011 г. е 0%.

Управление на химикалите

Ключов въпрос

Каква е степента на съответствие на задължените лица с изискванията за регистрация на вещества в Регламент REACH?

Ключово послание

Задължените лица са извършили предварителна регистрация или регистрация на вещества, които се произвеждат и внасят в България в най-високотонажната група съгласно Регламента REACH с 90,5% ниво на съответствие с изискванията за регистрация на вещества.

Индикатор

Брой на физическите или юридическите лица, които произвеждат или внасят химични вещества без предварителна/същинска регистрация спрямо общия брой проверени задължени лица.

ПОВИШАВАНЕ НА ЕКОЛОГИЧНОТО СЪЗНАНИЕ И КУЛТУРА

Ключов въпрос

Предоставя ли се достатъчно информация на обществеността по въпросите на околната среда и осигурени ли са възможности за гражданите, организациите и институциите да участват във вземането на решения в тази област?

Ключови послания

През 2011 г. са регистрирани над 360 000 уникални посещения в интернет страниците на Министерството на околната среда и водите (МОСВ) и неговите структури.

Увеличава се броят на базите данни и публичните регистри, поддържани в Интернет от МОСВ и неговите структури. През 2011 г. те са над 340.

Незначителен е броят на решенията за откази за предоставяне на информация за околната среда – 12, както и обжалванията във връзка с предоставяне на информация – 2, спрямо общия брой на подадените заявления за предоставяне на достъп до обществена информация в областта на околната среда – 1074.

Посещаемостта на информационните центрове на МОСВ и неговите подразделения се е увеличила значително през 2011 г.

Индикатори

Брой на посетителите в информационните центрове на МОСВ и неговите структури;

Брой на посещенията в страниците в интернет на МОСВ и структурите му;

Брой Бази данни и публични регистри, поддържани в Интернет от МОСВ и неговите структури;

Брой на постъпилите заявления за достъп до информация в МОСВ и неговите структури;

Брой издадени решения за предоставяне/отказ на достъп до информация в МОСВ и неговите структури;

Брой обжалвания в МОСВ и неговите структури;

Брой на реализираните обществени обсъждания.

Ключов въпрос

Полагат ли се достатъчно усилия за формиране на съзнателно и отговорно отношение на различните обществени групи към околната среда посредством провеждане на информационни мероприятия и образователни дейности и инициативи?

Ключови послания

Проведени са над 100 форуми, семинари, кръгли маси, конференции за ученици, учители, бизнеса, неправителствени организации, за служители на общинската и държавната администрация от МОСВ и неговите структури;

– значително повече в сравнение с 2009 г. и припл. колкото тези през 2010 г.

Възобновен е традиционния конкурс „За чиста околна среда”, финансиран със средства от Предприятието за управление на дейности по опазване на околната среда (ПУДООС), в който могат да участват с проекти общини, кметства, НПО, училища и детски градини. Стартирала е нова национална кампания - „Зелена България”, финансирана от Оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.”

Наблюдава се тенденция за леко намаляване, като цяло, на общия брой на проведените информационни и обучителни мероприятия, насочени към учениците (изложби, конкурси, открити уроци и др.). Причината за това следва да се търси преди всичко в недостига на финансови средства, в условията на рестриктивна финансова политика и редуцирани ведомствени бюджети на МОСВ и второстепенните разпоредители с бюджетни кредити към него.

Индикатори

Брой на проведените информационни и образователни дейности и инициативи в рамките на информационни кампании - открити уроци, конкурси, изложби, походи, екскурзии, акции, кръгли маси, конференции, семинари и др.

Брой издадени информационни материали от МОСВ и неговите структури